

(34) ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਮੌਖਿਕ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਖੋਜ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹੇਠਾਂ ਦੋਵਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਬਹੁਤ ਘੱਟ, ਵਿਗਾੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਠੋਸ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

(35) ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਏ.ਜੈਨ

ਜਤਿੰਦਰ ਚੌਹਾਨ ਜੇ

ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ- ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ- ਜਵਾਬਦਾਤਾ

2012 ਦਾ CRA-S ਨੰਬਰ 771-SB

ਫਰਵਰੀ 25, 2015

ਕ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 1988 – S.13(1)(e) ਅਤੇ 13(2) – ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, 1973 – ਐੱਸ. 173 ਅਤੇ 313 - ਅਸਪਸ਼ਟ ਸੰਪਤੀਆਂ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਸਦੀ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ' 4,82,695 ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ' 16,75,329 ਦੀ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। - ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਵਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ 1988 ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪੈਰਾਥ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸਰੋਤ ਸਮੇਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਸੀ ਉਸਦੀ ਤਨਖਾਹ, ਦੋ ਮਕਾਨਾਂ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ, ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਲੀਜ਼ ਮਨੀ, ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਸਹੁਰੇ ਤੋਂ ਤੋਹਫੇ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਪੈਸੇ, ਦੁਕਾਨਾਂ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ - ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਸੰਸਕਰਣ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਸੰਭਾਵਿਤ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਨ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਖਰਚ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1)(ਈ) ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਵਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੈਰਾਥ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਸਫਲਤਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਲੇਖਾ ਜੋ ਕਿ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 16)

ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾਗੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਮੌਕਾ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ, ਉਸ ਦੇ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਓਨੇ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿੰਨਾ ਜਾਂਚ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ। ਦੋਸ਼ੀ ਇਕੱਲਾ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਤਫਤੀਸ਼ੀ ਅਫਸਰ ਨੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ, ਤਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕਥਿਤ ਖਰਚੇ ਦਾ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪੈਰਾਥ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਪੈਰਾਥ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦੀ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨਤ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਲਕਿ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਣਗਿਣਤ ਅਤੇ ਅਪੂਰਣ ਹੋਵੇਗਾ।

(ਪੈਰਾ 18)

ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਸੋਚਿਆ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ

(ਪੈਰਾ 21)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਥਾਪਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਸੰਸਕਰਣ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸੰਭਾਵੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਚਾਅ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਭਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਸੰਭਾਵਿਤ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹਨ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਉਪਰੋਕਤ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਕਿ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਚੈਕ ਪੀਰੀਅਡ ਦੌਰਾਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ 5,96,648.10 ਸੀ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੈ। '16,49,000/- ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਆਮਦਨ ,

ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤੀ ਸਾਰੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ 22,45,000/- ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਚੈੱਕ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ 15,58,548 /- ਦਾ ਖਰਚਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਖਰਚਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ।

(ਪੈਰਾ 35)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ।

(ਪੈਰਾ 36)

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ; ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ/ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 37)

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਬਿਪਨ ਘਈ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜੋਬਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਨਦੀਪ ਕੌਸ਼ਿਕ ਦੇ ਨਾਲ।

ਮੋਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਡੀ.ਏ.ਜੀ., ਪੰਜਾਬ

ਜਤਿੰਦਰ ਚੌਹਾਨ, ਜੇ.

(1) ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ 31.01.2012 ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਇਪੈਕਟਡ ਜਜਮੈਂਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ, ਬਠਿੰਡਾ, (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ, ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1)(ਈ) ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ 3 ਸਾਲ ਦੀ ਸਖਤ ਕੈਦ ਅਤੇ '25,000/- ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਹੋਰ ਸਖਤ ਕੈਦ ਕੱਟਣ ਲਈ।

(2) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸੰਖਿਪਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰ. 2 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

“ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਕੇਸ ਸੰਖਿਪਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸ਼. ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਐਸ.ਪੀ., ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ, ਬਠਿੰਡਾ ਰੋਜ਼, ਬਠਿੰਡਾ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ

ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੂਤਰਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਸੀ। ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਪੁਲਿਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ, ਬਠਿੰਡਾ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ। ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਮਦਨ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੜਤਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ 1.1.1987 ਤੋਂ 31.12.1998 ਤੱਕ ਦੇ ਚੈਕ ਪੀਰੀਅਡ ਦੌਰਾਨ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਦੀ ਆਮਦਨ 4,82,695/- ਰੁਪਏ ਸੀ ਪਰ ਉਕਤ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ 21,58,024/- ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਚੈਕ ਪੀਰੀਅਡ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਨਾਲੋਂ 16,75,329/- ਦੀ ਰਕਮ ਖਰਚ ਕੀਤੀ। ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਐਸਪੀ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਨੇ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਡੀਐਸਪੀ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ।

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲੈ ਲਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਰਜਸਾਧਕ ਅਫਸਰ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਮਲੋਟ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲੈ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਚੈਕ ਪੀਰੀਅਡ 1.1.1987 ਤੋਂ 31.12.1998 ਤੱਕ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ 4,84,748.90 ਪੈਸੇ ਸੀ। ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

1. ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੰਬਰ 6935 ਮਿਤੀ 13.1.1995 ਅਤੇ ਸਟੈਂਪ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਫੀਸ ' ਤੇ 2,13,940/- ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ।
2. ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦਲਬੀਰ ਕੌਰ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੰਬਰ 2387, ਮਿਤੀ 13.7.1992 ਅਤੇ ਸਟੈਂਪ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਫੀਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ 78,750 /- ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ।
3. ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੰਬਰ 7473, ਮਿਤੀ 3.2.1995 ਅਤੇ ਸਟੈਂਪ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਫੀਸ ' 2,11,130/- 'ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਰਕਮ।
4. ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਕਲਿਆਣ ਸੁੱਖਾ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੰਬਰ 3505 ਮਿਤੀ 28.7.1994 ਰਾਹੀਂ ਖਰੀਦੀ ਅਤੇ ਅਸਟਾਮ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਫੀਸ 'ਤੇ 1,80,000 ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ। /-।
5. ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਕਲਿਆਣ ਸੁੱਖਾ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੰ. 6583 ਮਿਤੀ 1.2.1994 ਅਤੇ ਸਟੈਂਪ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਫੀਸ 'ਤੇ, ' 2,02,500/-।

6. ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦੂਸਰੀ ਪਤਨੀ ਸ਼ਿੰਦਰ ਕੌਰ ਪੁੱਤਰ ਨਾਜ਼ਮ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਰੱਲਾ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੰਬਰ 6222, ਮਿਤੀ 28.12.1998 'ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਸ਼ਟਾਮ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰੀ ਫੀਸ '3 'ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੀ। ,81,600/-
7. ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦਲਬੀਰ ਕੌਰ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੰਬਰ 6279, ਮਿਤੀ 12.3.1993 ਰਾਹੀਂ ਜਾਇਦਾਦ ਖਰੀਦੀ ਅਤੇ ਅਸ਼ਟਾਮ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਫੀਸ 'ਤੇ 45,000 /- ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ।
8. ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੰਬਰ 2127 ਮਿਤੀ 11.9.1995 ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਅਤੇ ਅਸ਼ਟਾਮ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਫੀਸ ' ਤੇ 23,540/- ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ।
9. ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੰਬਰ 2128 ਮਿਤੀ 11.9.1995 ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਅਤੇ ਅਸ਼ਟਾਮ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਫੀਸ ' ਤੇ 12,792/- ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ।
10. ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੰਬਰ 2129 ਮਿਤੀ 11.9.1995 ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਅਤੇ ਅਸ਼ਟਾਮ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਫੀਸ ' ਤੇ 6,396/- ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ।
11. ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੰਬਰ 2130, ਮਿਤੀ 11.9.1995 ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਅਤੇ ਸਟੈਂਪ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਫੀਸ '12 ,792/- 'ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੀ।
12. ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੰਬਰ 2131, ਮਿਤੀ 11.9.1995 ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਅਤੇ ਅਸ਼ਟਾਮ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਫੀਸ '38, 376/- ' ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੀ।
13. ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ 27.5.1997 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੰਬਰ 802 ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਅਤੇ ਅਸ਼ਟਾਮ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਫੀਸ ' ਤੇ 1,60,500/- ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ।
14. ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੰਬਰ 178, ਮਿਤੀ 22.4.1987 ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਅਤੇ ਅਸ਼ਟਾਮ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਫੀਸ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਰਕਮ '17, 025/- '
15. ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੰਬਰ 1189, ਮਿਤੀ 15.6.1995 ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਅਤੇ ਅਸ਼ਟਾਮ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਫੀਸ '29 ,540/- 'ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੀ।
16. ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੰਬਰ 1190, ਮਿਤੀ 15.6.1995 ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਨਾਮ

- 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਅਤੇ ਅਸ਼ਟਾਮ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਫੀਸ '72, 705/- ' ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੀ।
17. ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੰਬਰ 1191 ਮਿਤੀ 15.6.1995 ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਅਤੇ ਅਸ਼ਟਾਮ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰੀ ਫੀਸ '36 ,355/- 'ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੀ।
 18. ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੰਬਰ 1192 ਮਿਤੀ 15.6.1995 ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਅਤੇ ਅਸ਼ਟਾਮ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰੀ ਫੀਸ '17 ,040/- 'ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੀ।
 19. ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ 21.4.1989 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੰਬਰ 240 ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਅਤੇ ਅਸ਼ਟਾਮ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਫੀਸ 'ਤੇ 5,675 /- ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ।
 20. ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲੜਕੇ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੰਬਰ 546 ਮਿਤੀ 15.5.1990 ਰਾਹੀਂ ਖਰੀਦੀ ਅਤੇ ਅਸ਼ਟਾਮ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਫੀਸ 'ਤੇ 10,215 /- ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ।
 21. ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦਲਬੀਰ ਕੌਰ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੰਬਰ 141, ਮਿਤੀ 25.9.1989 ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਅਤੇ ਅਸ਼ਟਾਮ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਫੀਸ 'ਤੇ 9,080 /- ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ।
 22. ਮੁਲਾਕਣ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਮੁਕਤਸਰ ਵਿਖੇ ਆਪਣੀ ਕੋਠੀ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ' 2,51,845/-।
 23. ' 3,00,169/- ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਲੋਟ ਰੋਡ, ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਕੋਠੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਖਰਚਾ ।
 24. 3,340.20 ਪੀ .
 25. ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਮੁਕਤਸਰ ਵਿਖੇ ਮਿਤੀ 31.12.1998 ਨੂੰ ਖਾਤਾ ਨੰਬਰ 14747 ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਬਕਾਇਆ ' 1,112/
 26. 602/- ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਸੀਤਾ ਰਾਣੀ ਪੁੱਤਰੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਮੁਕਤਸਰ ਵਿੱਚ ਖਾਤਾ ਨੰਬਰ 13734 ਮਿਤੀ 31.12.1998 ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਬਕਾਇਆ ।
 27. ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ, ਸਦਰ ਬਜ਼ਾਰ, ਮੁਕਤਸਰ ਵਿਖੇ ਮਿਤੀ 31.12.1998 ਨੂੰ ਖਾਤਾ ਨੰਬਰ 10288 'ਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਬਕਾਇਆ ' 628.60 ਪੀ.
 28. ਪੰਜਾਬ ਐਂਡ ਸਿੰਧ ਬੈਂਕ, ਹਰੀਕੇ ਪੱਤਣ ਵਿੱਚ 295/- ਦੇ ਨਾਮ ' ਤੇ ਖਾਤਾ ਨੰਬਰ

1418/5, ਮਿਤੀ 31.12.1998 ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਬਕਾਇਆ।

ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ 1.1.1987 ਤੋਂ 31.12.1998 ਦੀ ਚੈਕ ਪੀਰੀਅਡ ਦੌਰਾਨ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ 18,38,194.10 ਪੀ ਦੀ ਰਕਮ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਰਚ ਕੀਤੀ। ਜਾਂਚ ਦੀਆਂ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਚਲਾਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(3) ਚਲਾਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(2) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 13(1)(ਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ।

(4) ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ:-

PW1 ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ

ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.2 ਸ਼.ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐਸ.ਪੀ. ਵਿਜੀਲੈਂਸ, ਬਠਿੰਡਾ ਰੋਜ਼, ਬਠਿੰਡਾ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ।

PW3 ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਪਿਸ਼ੋਰੀ ਲਾਲ।

PW4 ਸ਼. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਲਰਕ ਦਫਤਰ ਸਬ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਰਾਮਪੁਰਾ ਫੂਲ।

PW5 ਸ਼. ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਪਰ-ਕਮ-ਕੈਸ਼ੀਅਰ, ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਮੇਨ ਬ੍ਰਾਂਚ, ਮੁਕਤਸਰ।

PW6 ਸ਼. ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਫਤਰ ਮੁਕਤਸਰ ਦੇ ਜੂਨੀਅਰ ਸਹਾਇਕ ਸ਼.

PW7 ਸ਼. ਪਰਮੇਦ ਗੋਇਲ, ਮੈਨੇਜਰ, ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਪਟਿਆਲਾ, ਸ਼ਾਖਾ ਨਾਭਾ।

PW8 ਸ਼. ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਕਲਰਕ ਦਫਤਰ ਪੀ.ਐਨ.ਬੀ., ਮੇਨ ਬ੍ਰਾਂਚ, ਮੁਕਤਸਰ।

ਪੀਡਬਲਿਊ 9 ਐਚਸੀ ਗੁਰਮੀਤ ਕੌਰ

PW10 HC ਸੁਖਪਾਲ ਕੌਰ

PW11 ਸ਼. ਸੁਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਜਸੂਜਾ, ਮੈਨੇਜਰ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਪਟਿਆਲਾ, ਸ਼ਾਖਾ ਬੱਲੂਆਣਾ।

PW12 ਸ਼. ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਡਿਪਟੀ ਮੈਨੇਜਰ, ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਪਟਿਆਲਾ, ਸ਼ਾਖਾ ਮੁਕਤਸਰ।

PW13 ਸ਼. ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਸੁਖੀਜਾ, ਸਹਾਇਕ. ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਬ੍ਰਾਂਚ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਰੋਡ, ਮੁਕਤਸਰ

PW14 ਸ਼. ਵਿਪਨ ਕੁਮਾਰ ਬਾਂਸਲ, ਪਹਿਲਾਂ ਐਸਡੀਈ, ਸੂਬਾਈ ਪੀਡਬਲਯੂਡੀ ਬੀ ਐਂਡ ਆਰ, ਮੁਕਤਸਰ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ

PW15 ਸ਼. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਸੀ

PW16 ਸ਼. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ, ਅਫਸਰ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਐਂਡ ਸਿੰਧ ਬੈਂਕ, ਹਰੀਕੇ ਪੱਤਣ ਵਿਖੇ ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ।

PW17 ਸ਼. ਮਨਜੀਤ ਕੁਮਾਰ, ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਪਰ, PNB, ਸਦਰ ਬਜ਼ਾਰ, ਮੁਕਤਸਰ।

PW18 HC ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਲੇਖਾ ਸ਼ਾਖਾ, ਦਫਤਰ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ, ਮਾਨਸਾ

PW19 ਸ਼. ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ, ਪਟਵਾਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਪਟਵਾਰੀ ਜੱਸੀ ਪੌ ਵਾਲੀ, ਟੀ. ਅਤੇ ਜਿਲਾ. ਬਠਿੰਡਾ

PW20 ਸ਼. ਮੋਤਾ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ

PW21 ਸ਼. ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ, ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਲੇਖਾਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਬੀਡੀਪੀਓ, ਮਲੋਟ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ

PW22 HC ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਲੇਖਾਕਾਰ, ਦਫਤਰ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ, ਮਾਨਸਾ

PW23 ਐਚ.ਸੀ ਰਾਜਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਸੀ.ਆਰ.ਸੀ., ਦਫਤਰ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ, ਮਾਨਸਾ

PW24 ਸ਼. ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ, ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਲੇਖਾਕਾਰ, ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਰਜਸਾਧਕ ਅਫਸਰ, ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ, ਮਲੋਟ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ।

PW25 ਸ਼. ਸ਼ਾਮ ਸੁੰਦਰ ਬੇਦੀ, ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਡਿਪਟੀ ਮੈਨੇਜਰ, ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਸ਼ਾਖਾ, ਮੁਕਤਸਰ

ਪੀਡਬਲਯੂ26 ਐਸਆਈ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਪਹਿਲਾਂ ਐਸਐਸਪੀ ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਓ.ਏ.ਐਸ.ਆਈ.

PW27 HC ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਹਿਲਾਂ ਓ.ਏ.ਐਸ.ਆਈ ਸ਼ਾਖਾ, ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ., ਮਾਨਸਾ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ

PW28 ASI ਦੇਵ ਸਿੰਘ, 1st IRB, ਪਟਿਆਲਾ

PW29 ਸ਼. ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਉਪ-ਮੰਡਲ ਇੰਜਨੀਅਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਐਸ.ਡੀ.ਈ., ਸੂਬਾਈ ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.ਡੀ. ਬੀ.ਐਂਡ.ਆਰ., ਨੰ.2, ਬਠਿੰਡਾ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

PW30 Sh ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ, ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. PW31 ਦੇ ਏਐਸਆਈ ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ

PW32 HC ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦਫਤਰ ਆਈ.ਜੀ.ਪੀ., ਕਮਾਂਡੋ ਬਹਾਦਰਗੜ੍ਹ, ਪਟਿਆਲਾ।

(5) ਪੀ.ਡਬਲਯੂ., ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਿੱਤਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

(6) ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਧਾਰਾ 313 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ, ਇਸਤਰਾਸਾ ਕੇਸ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਅਪੈਰਾਥਕ ਹਾਲਾਤ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਝੂਠਾ ਫਸਾਉਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅੱਤਵਾਦ ਦੀ ਲਪੇਟ 'ਚ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਸਮੇਤ ਕਈ ਬੇਕਸੂਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਅੱਤਵਾਦ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਪੂਰੀ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਨਿਭਾਈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਦਲੇ 1994 ਵਿੱਚ ਮਾਨਸਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤੀ ਦੌਰਾਨ 1,89,200/- ਦੇ ਨਕਦ ਪੁਰਸਕਾਰ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਕਦ ਪੁਰਸਕਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤੇ। ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਆਊਟ ਆਫ ਵਾਰੀ ਤਰੱਕੀਆਂ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਈਰਖਾ ਅਤੇ ਨਫਰਤ ਪੈਦਾ ਹੋਈ। ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ., ਪੰਜਾਬ ਫਰਵਰੀ, 1994 ਵਿੱਚ ਮਾਨਸਾ ਆਏ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮਾਂ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀਆਂ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਆਈਜੀ (ਜ਼ੋਨਲ) ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਕਮਾਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨਸਾਹੀਆ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸ਼. ਪੁਲਿਸ ਜ਼ੋਨਲ ਦੇ ਆਈਜੀ ਰਾਜਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦੇਣ। ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਬੱਬਰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਖੌਫਨਾਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਦੇਬੂ ਦਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸਨੇ ਸ਼ ਦੀ ਨਰਾਜ਼ਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਰਾਜਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਆਈਜੀ (ਜ਼ੋਨਲ) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ 28.3.2001 ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਘਰੋਂ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਦਲਬੀਰ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ 2001 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 315 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਕੌਰ ਪਤਨੀ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸ਼ ਰਾਜਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ., ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ (ਜ਼ੋਨਲ), ਪਟਿਆਲਾ ਜ਼ੋਨ, ਪਟਿਆਲਾ ਆਦਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੀਵਿਯਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ। ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ 4.4.2001 ਨੂੰ ਵਾਰੰਟ ਅਫਸਰ ਵੱਲੋਂ ਥਾਣਾ ਕੋਤਵਾਲੀ, ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਨਜਾਇਜ਼ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚੋਂ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਗਵਾ ਸਬੰਧੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਉਸਨੇ 13.10.2001 ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਮੁਕਤਸਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸ਼. ਰਾਜਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਉਪਰੋਕਤ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 342, 343, 365, 368, 382, 397, 398 ਆਦਿ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ (ਅੰਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕੂ) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ 23.3.1991 ਅਤੇ 13.3.1993 ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ., ਬਠਿੰਡਾ ਅਤੇ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ., ਮਾਨਸਾ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅੱਤਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਾਈ ਲਈ ਮਿਸਾਲੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪੁਲਿਸ ਮੈਡਲ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੋ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਰਾਜਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਆਈਜੀ (ਜੇਨਲ), ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੋ ਉਸ ਤੋਂ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਨਿਕਲੇ ਸਨ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 289-SB ਵਿੱਚ 15.10.2010 ਨੂੰ **ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ**, ਮਾਨਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:-

“ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਨ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਈ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਵਿਗੜੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਕਾਲਾ ਰੰਗ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਸਾਥੀਆਂ ਅਤੇ ਅਫਸਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਅਫਸਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਕਾਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਹੇ।

(7) ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵੀ ਬਦਲੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਮੌਜੂਦਾ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫਸਰ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਸ਼.ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 61, ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਨੰ.5 ਮਿਤੀ 24.1.2003, ਪੀ.ਐਸ. ਬਰਮਲ ਪਲਾਂਟ, ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25, ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਨੰ: 45 ਮਿਤੀ 28.3.2001, ਪੀ.ਐਸ.ਠਾਹੀਆਂ ਵਾਲਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲਾ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰ: 32, ਮਿਤੀ 11.5.2001, ਧਾਰਾ 457, 380, 506 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ., ਥਾਣਾ ਬਰਮਲ ਪਲਾਂਟ, ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ 8.10.1974 ਨੂੰ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ 1979-80 ਵਿਚ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ, ਸਾਲ 1986 ਵਿਚ ਏ.ਐਸ.ਆਈ., 1982 ਵਿਚ ਐਸ.ਆਈ ਅਤੇ 1993 ਵਿਚ ਬਤੌਰ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਪਦਉੱਠਤ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਕਤ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਥੇ ਹੀ ਸ. ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਲੀਸ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਕਾਰਨ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਤੋਂ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਪੁਲੀਸ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ

ਵਿਭਾਗ। ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵੀ ਬਿਲਕੁਲ ਝੂਠਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਲੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਰਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਇਹ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਕਪਾਸੜ ਸੀ। ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫਸਰ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਬਾਰੇ ਸਹੀ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਉਸਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 11.2.1994 ਨੂੰ ' 1,89,200 ਦੇ ਨਕਦ ਪੁਰਸਕਾਰ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਕਦ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਕਦ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ। ਉਸ ਕੋਲ ਪਿੰਡ ਹਰੀ ਕੇ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਸਮੇਤ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੇ ਜੱਦੀ ਘਰ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਉਸਨੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਹਰੀ ਕੇ ਪੱਤਣ ਤੋਂ ਜਨਵਰੀ 1983 ਤੋਂ ਸਤੰਬਰ 2009 ਤੱਕ 2,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਵਸੂਲਿਆ ਸੀ

1. ਦੱਸੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਕੋਲ ਹਰੀ ਕੇ, ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਿੰਡ ਤਲਵੰਡੀ ਨੇਪਾਲਾਂ ਵਿਖੇ 11 ਕਿੱਲੋ 4 ਮਰੀਆ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ। ਉਹ ਉਪਰੋਕਤ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਦਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ 33,000/- ਸਾਲਾਨਾ ਬਣਦੀ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਉਕਤ ਰਕਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰ ਵੀ ਮੁਕਤਸਰ ਵਿਖੇ ਨੌਹਰਾ (ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਸ਼ੈੱਡ) ਵਿਖੇ ਦੁੱਧ ਦੀ ਡੇਅਰੀ ਚਲਾ ਕੇ ਕਮਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ 1990 ਤੋਂ 1998 ਤੱਕ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ 10,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਆਮਦਨ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਨੇ 1988 ਤੋਂ 1998 ਤੱਕ ਦੇ ਚੈਕ ਪੀਰੀਅਡ ਦੌਰਾਨ ਮੁਕਤਸਰ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਮਕਾਨ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ '2,200/- ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਵਸੂਲੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਜੋ ਕਿ ਬੈਚਲਰ ਸਨ, ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤ ਸਕੱਤਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਚੈਕ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਖੇਤੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ। 1995 ਤੋਂ 1998 ਦੇ ਚੈਕ ਪੀਰੀਅਡ ਦੌਰਾਨ ਪਿੰਡ ਜੰਡੀਆਂ ਦੀ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੀਜ਼ ਮਨੀ 18,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਕਿੱਲਾ ਸਾਲਾਨਾ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸੀ ਜਦੋਂਕਿ ਪਿੰਡ ਥਾਂਦੇ ਵਾਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੁਕਤਸਰ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਲੀਜ਼ ਮਨੀ ਚੈਕ ਪੀਰੀਅਡ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 1995 ਤੋਂ 1998 ਤੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵ '22,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਕਿੱਲਾ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਉਕਤ ਰਕਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਲਬੀਰ ਕੌਰ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਮਕਾਨ ਅਤੇ ਉਥੇ ਸਥਿਤ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੋਂ 1993 ਤੋਂ 1998 ਤੱਕ ਔਸਤਨ 9500/- ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਕਿਰਾਇਆ ਵਸੂਲਿਆ ਗਿਆ। ਉਕਤ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਦਲਬੀਰ ਕੌਰ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਲ 1989-90 ਅਤੇ 1990-91 ਦੌਰਾਨ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ 2 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਨਕਦ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਬਾਰੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵਿਵਸਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਰਕਮ ਪਰ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਉਕਤ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਦੀ ਗਲਤ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੂੰ, ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਬਹੁਤ ਦਰਮਿਆਨਾ ਹੈ ਪਰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਖਰਚਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਿਖਾਇਆ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜੋ ਨਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਖਰੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਸੀ। ਬੈਂਕ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਚੈੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ।

(8) ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵਿੱਚ, ਦੇਸ਼ੀ ਨੇ ਐਚ.ਸੀ. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ.1, ਸ਼. ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ, ਵਾਸੀ ਹਰੀ ਕੇ ਪੱਤਣ ਬਤੌਰ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ.2, ਸ਼. ਕਾਰਜ ਸਿੰਘ, ਵਾਸੀ ਹਰੀ ਕੇ ਪੱਤਣ ਬਤੌਰ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ.3, ਸ਼. ਵੀਰਭਾਨ, ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਭਰਾ DW4, ਸ਼. ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਵਾਸੀ ਹਰੀ ਕੇ ਪੱਤਣ ਬਤੌਰ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ.5, ਸ਼. ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਵਾਸੀ ਮੁਕਤਸਰ ਬਤੌਰ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ.6, ਸ਼.

ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਜੌਲੀ, ਮਹਾਰਾਜਾ ਢਾਬੇ ਦੇ ਮਾਲਕ DW7, ਸ਼. ਵੈਸ਼ਨੂੰ ਢਾਬਾ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਡੀ.ਡਬਲਿਊ.8, ਐਚ.ਸੀ. ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਲੇਖਾਕਾਰ, ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ, ਮਾਨਸਾ ਨੂੰ ਡੀ.ਡਬਲਿਊ.9, ਸ਼. ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਲੇਖਕ, ਸ਼ਾਹਕੋਟ ਬਤੌਰ DW10, ਸ਼. ਟੇਕ ਸਿੰਘ ਬਤੌਰ DW10, ਸ਼. ਹਰਮੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪਟਵਾਰੀ ਬਤੌਰ ਡੀ.ਡਬਲਿਊ.12, ਸ਼. ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਮੁਕਤਸਰ ਵਾਸੀ ਬਤੌਰ DW13, ਐਚ.ਸੀ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਕਲਰਕ, ਦਫ਼ਤਰ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ, ਮਾਨਸਾ ਬਤੌਰ DW14, ਸ਼. ਸੁਖਮੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਵਾਸੀ ਮੁਕਤਸਰ ਵਜੋਂ ਡੀ.ਡਬਲਿਊ.15. ਡੀਡਬਲਿਊ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੀ ਸਮਝ ਕੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਡੀਡਬਲਿਊ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੰਜੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰਹਿਣ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(9) ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ/ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪੈਰਾਥ ਅਤੇ ਮਿਆਦ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਚੈਕ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੁੱਲ ਖਰਚ 15,58,548 /- ਹੈ। ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ' 5,96,648/10P ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸਤਰਾਸਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਆਮਦਨ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ' 9,61,899/10 ਰੁਪਏ ਦੀ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ। 1.1.1987 ਤੋਂ 31.12.1998 ਤੱਕ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ।

(10) ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 24.02.2012 ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ।

(11) ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿੱਥੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਉਸ ਦਾ ਸਰਵਿਸ ਰਿਕਾਰਡ ਉਸ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸੇਵਾ ਕੈਰੀਅਰ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਰਿਹਾ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੇ ਡੀਡਬਲਿਊ-7, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਜੌਲੀ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਰਾਇਆ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਡੀਡਬਲਿਊ-6 ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦਾ ਅਗਾਊਂ ਕਿਰਾਇਆ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਭਰਾ DW-4, ਵੀਰ ਭਾਨ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਸਾਲ 1989 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਸਾਲ 1991-92 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਨਕਦ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਭੈਣ, ਦਲਬੀਰ ਕੌਰ, ਭਾਵ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ, ਨੇ ਇੱਕ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ, Ex.DW4/A, ਮਿਤੀ 09.09.1994, ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਲੇਖਕ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ, ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਸ਼ਾਹਕੋਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਧੀਵਤ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਡੀਡਬਲਿਊ 12, ਹਰਮੰਦਰ

ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ, ਨਾਜ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ 11 ਏਕੜ 4 ਮਰਲੇ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਲੀਜ਼ ਮਨੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 8,000/- ਰੁਪਏ ਮਿਲੀ ਸੀ। - ਤੋਂ '10,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ। ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹੋਰ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਆਮਦਨੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚਾਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਪੀਰੀਅਡ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਹੈ।

(12) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ 01.01.1987 ਤੋਂ 31.12.1998 ਤੱਕ ਚੈੱਕ ਪੀਰੀਅਡ ਦੌਰਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਸਦੀ ਆਮਦਨ 4,84,748 /- ਰੁਪਏ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਪਰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਸਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 23,22,943/- ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਸਨੇ ਮੁਕਤਸਰ ਅਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਕਈ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਅਤੇ ਘਰ ਬਣਾਏ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਦੌਲਤ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਸਰੋਤ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ।

(13) ਮੈਂ ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਸੁਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਯੋਗ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(14) ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ ਬਠਿੰਡਾ ਵੱਲੋਂ ਮਿਤੀ 24.12.2004 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:-

“ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ 1.1.1987 ਤੋਂ 31.12.1998 ਤੱਕ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਰਹਿੰਦਿਆਂ, ਬਤੌਰ ਲੋਕ ਸੇਵਕ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ।

18,38,194-10 ਪੈਸੇ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਤੁਹਾਡੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਸੀਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 13(2) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 13(1)(ਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਮੇਰੀ ਸਮਝ ਵਿਚ ਹੈ।”

(15) ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1)(ਈ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 1988 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 13(1)(ਈ)

(e) ਜੇਕਰ ਉਹ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਉਸ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਆਪਣੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਅਣਉਚਿਤ ਵਿੱਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਆਮਦਨ ਦਾ.

ਵਿਆਖਿਆ।—ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, "ਆਮਦਨ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਰਸੀਦ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਲੋਕ ਸੇਵਕ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ

ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।'

(16) ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਵਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪੈਰਾਥ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਜੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1)(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤੱਤ ਹਨ:-

1. ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਹੈ;
2. ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਚ ਆਰਥਿਕ ਸਰੋਤ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਹੱਦ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ;
3. ਆਮਦਨ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤ ਕੀ ਸਨ; ਅਤੇ
4. ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਰੋਤ ਉਸਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਨ।

(17) ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(18) ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾਗੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਮੌਕਾ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ, ਉਸ ਦੇ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹਿਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਓਨੇ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿੰਨਾ ਜਾਂਚ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ। ਦੋਸ਼ੀ ਇਕੱਲਾ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਨੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ, ਤਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕਥਿਤ ਖਰਚੇ ਦਾ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪੈਰਾਥ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਪੈਰਾਥ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਲਕਿ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਅਣਗਿਣਤ ਅਤੇ ਅਪੂਰਣ ਹੋਵੇਗਾ।

(19) ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਤਾਇਨਾਤੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਾਲ 2001 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ

ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਾ ਕੋਤਵਾਲੀ, ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਵਾਰੰਟ ਅਫਸਰ ਨੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਰੋਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਜੁਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

(20) ਖਰਚੇ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਬਲਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਕਿ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 173 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਲਾਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਸੇ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਅਲੋਪ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਾਰਥਕ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ।

(21) ਹੁਣ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਉਸ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਚੇਰੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਸੋਚਿਆ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ ਸੀ।

(22) ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਚੈੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ 01.01.1987 ਤੋਂ 31.12.1998 ਤੱਕ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ 4,82,695/- ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ '16,75,329/- ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਕਮ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਤਫਤੀਸ਼ ਦੌਰਾਨ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਚਲਾਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਕੁੱਲ ਖਰਚ '23,22,942/-, ਉਸਦੀ ਆਮਦਨ '4,84,748/90 ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਖਰਚੇ '18,38,194 /10 ਦਰਸਾਏ ਗਏ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤਨਖਾਹ, ਦੋ ਮਕਾਨਾਂ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ, ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੀਜ਼ ਮਨੀ, ਆਪਣੇ ਸਹੁਰੇ ਤੋਂ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਤੋਹਫੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਪੈਸੇ, ਦੁਕਾਨਾਂ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਸਮੇਤ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। DW-7, ਮਹਾਰਾਜਾ ਢਾਬਾ, ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਜੌਲੀ ਨੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ 1993 ਤੋਂ ਪੰਜ ਦੁਕਾਨਾਂ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਦੁਕਾਨ '1500/- ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਕਿਰਾਏ ਵਜੋਂ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਗੀ ਕਿਰਾਇਆ ਵਜੋਂ 90,000/- ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਲਬੀਰ ਕੌਰ, ਰਸੀਦ Ex.DW7/A ਮਿਤੀ 01.01.1993 ਦੁਆਰਾ। ਇਹ ਗਵਾਹ ਦਸੰਬਰ 1998 ਤੱਕ

ਉਕਤ ਪੰਜ ਦੁਕਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਢਾਬਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ 1993 ਤੋਂ 1998 ਤੱਕ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਵਜੋਂ 5,40,000/- ਰੁਪਏ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਸਨ।

(23) 1993 ਤੋਂ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ 2,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਦੁਕਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਦੁਕਾਨਾਂ ਰੱਖਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਲਬੀਰ ਕੌਰ। ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਢਾਬੇ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦਾ ਕੁੱਲ ਕਿਰਾਇਆ 4,32,000/- ਬਣਦਾ ਹੈ।

(24) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅੱਠ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿਰਾਇਆ 9,72,000/- ਬਣਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ/ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਲਬੀਰ ਕੌਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕਿ ਆਸ-ਪਾਸ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ 200/- ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਅਨੁਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਪ੍ਰਤੀ ਦੁਕਾਨ ਕਿਰਾਏ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਤਾ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ।

(25) ਡੀ.ਡਬਲਯੂ.12, ਹਰਮੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਮਾਲ ਪਟਵਾਰੀ, ਨੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨਾਜ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ 88 ਕਨਾਲ 4 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਉਹ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰ ਕਾਬਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਖਸਰਾ ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ 1970 ਤੋਂ 1974 ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਅੱਗੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਲੀਜ਼ ਮਨੀ ਲਗਭਗ ' 8,000/- ਤੋਂ '10,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ। ਧਾਰਾ 313 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ 3,30,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਮਿਲਦਾ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਅਸਲ ਮਾਲਕ, ਭਾਵ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨਾਜ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਮਦਨ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਨਾ ਦੇਣ ਵਿਚ ਫਿਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ 11 ਏਕੜ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਆਮਦਨ ' 3,30,000/- ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 313 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ।

(26) DW4, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਭਰਾ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਵੀਰ ਭਾਨ। ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਲਬੀਰ ਕੌਰ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਬਕਸੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਲ 1989-90 ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਸਾਲ 1990-91 ਵਿੱਚ 1,00,000/- ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਨਕਦ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ 09.09.1994 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਹੁੰ ਚੁਕਿਆ

ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਸ਼ਾਹਕੋਟ, ਸਾਬਕਾ DW4/A ਦੁਆਰਾ ਵਿਧੀਵਤ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਗਵਾਹ ਦੇ ਬਿਆਨ 18.03.2011 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਲਪਨਾ ਦੇ, ਹਲਫ਼ੀਆ ਬਿਆਨ ਪਿਛਲੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਤਸਦੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਗਵਾਹ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੂੰ ਦੋ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਦਲਬੀਰ ਕੌਰ ਨੇ 1989 ਤੋਂ 1991 ਦੇ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਇਸ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਆਮਦਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਰਕਮ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਕਰ ਰਿਟਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੈਸੇ ਦਲਬੀਰ ਕੌਰ, ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਬਦਲੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਉਸਦੀ ਨਿੱਜੀ ਆਮਦਨ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਪੈਸਾ ਆਪਣੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ/ਦਫ਼ਤਰ ਰਿਟਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਚਾਹੇ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਰਿਟਰਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪੈਸਾ ਨਾ ਦਿਖਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕੁਤਾਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਭੁੱਲ, ਜਿਸਦਾ ਲਾਭ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(27) ਪਿੰਡ ਬਹਾਦਰਗੜ੍ਹ, ਜੰਡੀਆਂ, ਜਿਲਾ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਤਿੰਨ ਏਕੜ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ 54,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਅਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬਠਿੰਡਾ, ਮੁਲਜ਼ਮ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ 1995 ਤੋਂ 1998 ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਇੱਕ ਰਸੀਦ Ex.DW11/A ਸਾਬਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ DW11, ਟੇਕ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 1,62,000/- ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ/ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(28) ਉਸਨੇ ਪਿੰਡ ਢੰਡੇਵਾਲਾ, ਜਿਲਾ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ 22,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ 4% ਏਕੜ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਸੀ। ਮੁਕਤਸਰ, 15.06.1995 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਉਸਨੇ ਰਸੀਦ Ex.DW15/A ਰਾਹੀਂ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ ਲੀਜ਼ ਮਨੀ ਵਜੋਂ 99,000/- ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਲੀਜ਼ ਮਨੀ '22,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਸੀ। ਇਹ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਬਿਆਨ ਹੈ। ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ 1995 ਤੋਂ 1998 ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੁੱਲ ਲੀਜ਼ ਮਨੀ 4,59,000/- ਰੁਪਏ ਸੀ।

(29) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ:

- 8,60,000 /- ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੋਂ ਕਿਰਾਇਆ
- ਤਲਵੰਤ ਨੇਪਾਲ ਦੀ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ 3,30,000/- ਦੀ ਆਮਦਨ
- ' 2,00,000/- ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਲਬੀਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ

ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

- DW11 ਟੇਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ DW15 ਸੁਖਮੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ 4,59,000/- ਲੀਜ਼ ਮਨੀ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ

ਕੁੱਲ '16,49,000/-

(30) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੀਜ਼ਿਟ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਤੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਆਮਦਨ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਮਨੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਕਿਰਾਇਆ ਕੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਇ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ।

(31) ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1, ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਕਿ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਨ, ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦੇ ਕੁਝ ਕਮਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵਪਾਰਕ ਦੁਕਾਨਾਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੁਆਂਢੀ ਤੋਂ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਤਸਦੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(32) ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-3, ਕਿਸ਼ੋਰੀ ਲਾਲ, ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਠਿੰਡਾ-ਮਲੋਟ ਰੋਡ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਦੁਕਾਨਾਂ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਮੁਕਤਸਰ ਵਿਖੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦੋ ਹਿੱਸੇ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਸਨ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਮੁਕਤਸਰ ਵਿਖੇ ਮਕਾਨ ਵੀ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਘਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

(33) ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-30, ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਿਹੂ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਚੈਕ ਪੀਰੀਅਡ ਦੌਰਾਨ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਖੇਤੀ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਸਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਏ ਸਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿਚ ਖਾਤੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਇਨਾਮੀ ਰਾਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ' 1,89,200/- ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਦੁਕਾਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਮਲੋਟ ਰੋਡ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਕਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਮਰਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਸਬੰਧੀ ਉਸ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਏ ਸਨ। ਕਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਮਿਆਦ। ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਘਰ ਵਿੱਚ 7-8 ਦੁਕਾਨਾਂ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮਕਾਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਸਬੰਧੀ ਦਲਬੀਰ ਕੌਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਚੈਕ ਪੀਰੀਅਡ ਦੌਰਾਨ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਅੱਗੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕੋਲ ਹਰੀ ਕੇ ਪੱਤਣ ਵਿਖੇ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵੀ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਦਲਬੀਰ ਕੌਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ 2,00,000 /- ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਸਬੰਧੀ ।

(34) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਖਾਸ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੋਂ 8,60,100/- ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਲਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਕੀ ਸੀ?

' 150/- ਤੋਂ ' 200/-, ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ । ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ, ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਉਲਟ, ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ, ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਦਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੇ ਬਿਆਨਾਂ/ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮਾਰਕ 'ਏ' ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਦਰ ' 4,000/- ਤੋਂ ' 5,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਪ੍ਰਤੀ ਦੁਕਾਨ ਤੱਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(35) ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਬਚਾਅ ਸੰਸਕਰਣ ਇਸਤਗਾਸਾ ਸੰਸਕਰਣ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਚਾਅ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਭਾਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਸੰਭਾਵਿਤ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹਨ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਉਪਰੋਕਤ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਕਿ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਚੈਕ ਪੀਰੀਅਡ ਦੌਰਾਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ 5,96,648.10 ਸੀ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੈ। '16,49,000/- ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਆਮਦਨ, ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਸਾਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤੀ ਸਾਰੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਰੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ 22,45,000/- ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਚੈਕ ਪੀਰੀਅਡ ਦੌਰਾਨ 15,58,548/- ਦਾ ਖਰਚਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਖਰਚਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ।

(36) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ।

(37) ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ; ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ/ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪਾਸੇ

ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਾਂਡ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ਏ. ਐਗਰ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ